

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra 50 K Felévre 220 K
 Negyedévre 110 K Egész évre 440 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 2 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.
INTERURBAN. TELEFON: 3-48 SZÁM.

A protekció

Az élet rettenetesen nehéz küzdelmeiben verejtékező és hányódó köztisztviselőt tövises pályájának kezdetétől fogva az a remény élteti és készíti a nélkülözésre, türesre és szenvedésre, hogy a kinlódás után szergalmának és ügybuzgalmának méltánylásaként pályájának ranglétráján előbbre jut és anyagi helyzete nap-nap után javulni fog. Ez a remény és ez a gondolat tette évtizedek óta a magyar köztisztviselőt a mindennapi élet valóságos világbajnokává, a semmiből élnitűdás sorsosinálta doktorává és ez adta meg elenyedt, leromlott fizikumának azt az erőt, amelyet régóta úgy ismer a világ, hogy „a magyar közhivatalnok lelkiismeretessége, szorgalma és becsületessége.”

Az emberi lélek természetrajzához tartozik hogy összes élményei között talán csak a féltékenyen ápolt hitben és reményben való csalatkozás tudja egész lényéből annyira kiforgatni, hogy előbbi enjével merőben ellentétes életfölgőgás és gondolkodásmód tud föltette urrá lenni. A csalódott ember gyűlölni képes azt, akit előbb szeretett, üldözni azt, akihez előbb ragaszkodott, s alig képzelhető az életnek olyan jelensége, amelyben erőt tudna venni a lelkében felgyülemlett tisztátalan érzelmeken. Különösen, ha a csalatkozás anyagi vonatkozásokkal is fűszerezve van. Csak nagyon művelt, nagyon finom lélek tudja magába fojtani és féken tartani családasszülte háborgó indulatait. Ilyen pedig éppen az élet kegyetlen ridegsége miatt vajmi kevés van ma!

Ilyképen nagyon érthető és könnyen magyarázható, hogy a magyar köztisztviselő értékét és erkölcsi intaktságát valóságos katasztrófával fenyegeti az a körülmény, ha előhaladásának reményét a keserű csalódással kell felváltania. Ha a keservesen kibőjtött idő elérkezésekor azt kell látnia, hogy minden ok és indokolás nélkül egyszerűen elmarad az előléptetése, mert bizonyos szemfülebb, élelmesebb, és legtöbbször értéktelenebb kollegái könnyedén eléje öklözték magukat. Amint ez a rendszer Balkán-stílusban egyre erőteljesebben labrakap és divatba jön nálunk is, s amit mindennapi elaevezéssel protekciónak hívunk.

Mi ugyan nem vagyunk barátai annak a bizonyos „számárlétrának“ nevezett erkölcsi lehetlenségnek sem, amely egyenesen veszedelmes az országra és káros a köztisztviselő elengedhetetlen tekintélyére, mert válogatás nélkül juttat vezetőszerpéhez olyan elemeket, akik a köztisztviselő nevének sem érdemlik meg. — de viszont azt sem vagyunk hajlandók elhallgatni és szó nélkül tudomásul venni, hogy a kiválogatás erkölcsi kívánatos protekciós elemek jussanak följebb és följebb a ranglétrán, sok-sok derék, de befolyás, nélkül slylődd arra való pályatárs előtt. Akceptálni tudjuk az állam szempontjából ma, — sajnos — nagyon is aktuális politikai megbizhatóság elvét is, de ezt sem tartjuk elfogadható indoknak arra, hogy esetleg üres fejű, lármás demagógok lovagoljanak esendben munkálkodó, szívben-léleken hazafiasabb érzelmű, becsületes gondolkodásu szerény és eszörtetni, talpatnyalni nem tudó derék köztisztviselők elé.

A közélet minden terén az erkölcsi puritánizmusnak kell dominálnia a vállalt feladat teljesítésében éppen úgy, mint annak méltányolásában és jutalmazásában is. A kinevezések és előléptetések nem szabad, hogy a pro-

tekciónak jellegét viseljék magukon, nem szabad, hogy a meg nem érdemlt mellőzés és a keserű csalódás érzetét keltsék fel tülontul meggyötört és megszenvedett derék köztisztviselőinkben. Mindon egyes alkalommal a szerzett jog, az erkölcsi érték és az arravalóság

kell, hogy irányítsák az intézőköröket, mert a protekció természetes velejárója a korrupciónak, ami országokat és nemzeteket képes szennyes hullámai alá temetni.

Tisztaságot követel a haza jövője a magyar közélet minden vonatkozásában!

SZELLEMI FERTŐZÖTTSÉG LESUJTÓ BIRÁLAT BALTAZÁRÉKRÓL

Biber Gyula dr. közigazgatási bíró a „Szózat“ június 5-iki számában „A református egyetemes konvent feladata“ című cikkében megállapítja, hogy „az egyetemes ref. egyházat megfertőzte a partpolitika mérge“ s hogy ez a fertőzöttség főleg és elsősorban annak a ref. püspöknek a műve és kárhazatos politikai szerepléséből ered, aki egyik zászlóvivője olyan pártalakulásnak, amely a nemzeti és keresztyén irányzat alapján álló rendszer megsemmisítésére tör, olyan elemekkel szövetezve, amelyek politikájának irányítója a felbredt nemzeti és keresztyén öntudat végső letiprásdra szövetezést deperddóknak az országon kívül élő bünszövetsége.

A cikk további folyamán megállapítja, hogy a miniszterelnök villámlásnál fényesebben mutatta ki és bizonyította be: „a debreceni püspök pártjának a bécsi hazaárulókkal való le nem tagadható lelki rokonságát“

Ezen megállapítások után felhívja a református konventet, hogy tegye meg azokat a lépéseket, míg nem késő, melyek alkalmasak ezen szellemi fertőzés tovább terjedésének megakadályozására.

Ekként gondolkozik, ekként érez a református papi családból származó s az ország egyik legfőbb bírói székében ülő, a mi helyi viszonyaink által nem befolyásolt, de a református egyházban előforduló kóros tüneteket

lelki szomorúsággal néző és látó nagyműveltségű tudós férfiú.

A dr Biber Gyula megállapításai és figyelemztetése elsősorban nekünk: debrecenieknek szólnak, akik közül igen sokan nem látják a fától az erdőt s nem veszik észre, hogy a kárvini tanokat idegen, kártékony elvekkel fertőzik: nem látják, hogy a református egyház tisztos fészkébe kakuk költözött be.

Hogy örülnek és nevetnek ezen a vakaságon a bécsi emigránsok és a Kun Béla szétszórt őrszemei, akik épugy várják és figyelik, mint a kommunizmus előtt, hogy mi lesz a „szellemi fertőzöttség“ eredménye.

Megvagyunk győződve, hogy ezt egyetlen egy református ember sem akarja és hogy eddig is csak azért segített a szellemi fertőzést okozó bacillusok terjesztésére, mert félre volt vezetve. Nem tudta, hogy egyházat és hazáját veszélyeztette, mikor azokat támogatta, akik hazája és vallása ellen törtek.

Ha ez a „szellemi fertőzést“ okozó irányzat tovább terjed, tényleg nincs más hátra, mint amit dr Biber Gyula ajánl: **el kell szigetelni a kórokozó bacillus hordozóit.**

Ez radikális orvosság, de a vallás tisztasága és a haza érdekében ehhez a módszerhez is hozzá kell nyulni, mert mindkettő előbbvaló, fontosabb és jobban lelkünkhez van növe, mint egyesek káros egyéni céljai és politikai tévedései.

Nem lesz többé rekvirálás, sem maximálás

Szociális szellemű ipari és kereskedelmi javaslatok

Budapest, június 8. A nemzetgyűlés mai ülését fél 11 órakor nyitotta meg Rakovszky István elnök. Napirend előtt Schandl Károly személyes kérdésben szólal fel és Sztterényi legutóbbi beszédére válaszolva, kijelenti, hogy ő multkori felszólalásában arra helyezte a lényegre, hogy részint az idegen tőke, részint a nagybankok kapták az iparfejlesztésre szánt összeget: beszéde további részében pedig leszögezi, hogy a régi rendszert joggal lehet privilegiumos rendszernek nevezni.

Azután folytatták a kereskedelmi tárca költségvetésének tárgyalását. Budavary László az első szónok, aki határozati javaslatot nyújt be, hogy a köztisztviselők vasuti kedvezményeit ne tegyenek külömbiséget arra nézve, hogy az illető tisztviselő hanyadik fizetési osztályba tartozik.

Vértes Vilmos István a kisiparosság érdekében szólal fel. A kisiparosság kérése az, hogy képesítés nélkül ne lehessen iparágat gyakorolni. A vidéken sok a kontár, akik tagyáról-tanyára menve vállalnak mindenféle munkát és konkurrenciát esínálnak az adófizető kisiparosságnak. Gondoskodni kell egy textil-kisiparosságnak. Elismeréssel van a tanfolyam felállításáról. Elismeréssel van a pénzügyminiszter iránt, aki a korona értékét 100 százalékkal felemelte. Azt hiszi, hogy ha a külügyminisztériumban nem a Ballplatz emberei ülnek, nem volna gazdasági ellentét Magyarország és az utódállamok között.

A kisgazdapárt mindig az önálló vámterületért küzdött, a látszat mégis az, hogy Ausztria és Csehország mindent mindent behozhatnak és mi nem vihetünk ki semmit. Javasolja, hogy utasítsa a Ház a kereskedelemügyi minisztert, hogy az államvasutak vasuti díjtételeit rövid határidőn belül változtassa meg.

Czirák Pál a következő szónok. A közutakat is rendbe kell hozni. A mezőgazdasági termelés előmozdítására a munkanélküliek foglalkoztatása is szükséges nemzetgazdasági szempontból. A költségvetésben kevés van előirányozva az ipari és kereskedelmi szakoktatás céljaira. — A mezőgazdaság egyedül képtelen arra, hogy helyre állítsa az országot. Helyesnek tartja Csernus Mihály indítványát, hogy a hadiárvek részére ipari tanonciskolákat állítsanak fel, a vasuti tarifát is le kell szállítani. A javaslatot elfogadja.

Mahunka Imre felhívja a kereskedelemügyi miniszter figyelmét a magyar ipar támogatására.

A kereskedelmi tárca költségvetésének tárgyalását ezután berekesztették és Hejyes-halmi Lajos kereskedelemügyi miniszter válaszolt a felszólalásokra. Mindenekelőtt köszönetét fejezi ki a felszólaltaknak és Sztterényi felszólalására megjegyzi, hogy a kormány a szabadforgalom alapján áll és azt fokozatosan óhajtja megvalósítani. Sztterényi felszólalására, amelyben az ipar fejlesztéséről szól, azt mondja,

hogy elsősorban a nyersterményekre alapítja az ipart és minden nyersterményt, ami az országban van, itt óhajtana feldolgoztatni. A mezőgazdasági ipar fejlesztésére mindent megtesz, mert ez az az ág, amelyben kivételünk is van.

A munkásokkal való megegyezés lehetséges lesz, ha a munkásság is arra a belátásra jut, hogy neki is nemzeti alapra kell helyezkednie. Ha ez nem így történik, a munkásság nem fog megélni sohasem. A kormány törekedni fog, hogy a munkássággal való megértést egészséges szociálpolitikával érje el.

A nemzetgyűlés elé kerül nemsokára az iparban és kereskedelemben alkalmazottak szolgálati viszonyára vonatkozó javaslat. Ujból szabályozni kívánja az ipari munkásságnak vasárnapi szünetéről szóló rendelkezést.

A testi épségről, az ipari munkaviszonyokról és a munkás-szabályokról szóló törvényjavaslat kidolgozás alatt van. Foglalkozik a közmunkák megindításával. A munkanélküliség súlyos probléma, azt megszüntetni csak egy módon lehet: az ipari termelés fokozásával. A minisztertanácsnak előterjesztést tett abban az irányban, hogy az államszervezetek részéről mindazok a munkák, amelyek az 1920—21. évi költségvetésben fel vannak véve, megindíttassanak. A statisztikai hivatal utasította, hogy a népszámlálás adatait dolgozza fel és állapítsa meg a munkanélküliek számát. 1920 februárjában az összes munkanélküliek száma a fővárosban és vidéken 40.115 volt. A munkanélküliek 75%-a Budapestre esik.

Utána Mayer János közlelendési miniszter szólal fel, aki beszédének elején leszögezi, hogy a folytonos kényszerítő rendelkezések megzavarták a közlelendés folyamatát. A szabadforgalom hívének vallja magát és azt hiszi, hogy e tekintetben nincs is a nézetek között eltérés. Sajnos, még mindig vannak kategóriák az országban, akiknek ellátásáról gondoskodni kell.

Elsősorban áll ez a köztisztviselőkre, ipari munkásokra, rokkantakra és a hadiövezgyeekre és árvákra. De gondoskodni kell általában mindenkiről, aki az állam ellátására rászorul. *Rekvidálás és maximálás többé nem lesz és nem is szabad, hogy legyen*, mert eddig az egész háború alatt egyoldalú volt a mezőgazdasági termelés megadóztatása. Kéri, hogy Sztéryni határozati javaslatát ne fogadják el.

Ezután általában, az összes benyújtott javaslatok mellőzésével elfogadták a kereskedelmi tárca költségvetését, ugyszintén részleteiben is minden vita nélkül.

A földmivelségi tárca költségvetéséhez S. éheny Viktor szól, aki huszonegy képviselőtársával együtt határozati javaslatot terjeszt elő, melyben kívánják, hogy a földreform végrehajtásával kapcsolatosan a földbirtokok gyümölcsözőbb kihasználása szempontjából a mezőgazdasági szakoktatást illetőleg megfelelő gondoskodás történjék.

Enök bejelenti, hogy a 16 interpellációra tekintettel az ülést pontosan 4 órákor folytatják s ezzel a délelőtti ülést 2 órákor bezárja.

A délutáni ülést egynegyed 5 órákor nyitotta meg Kenéz Béla alelnök. Folytatták a költségvetés részletes tárgyalását. A javaslat-hoz Czirák László, Kuna P. András, Henczer István, Plósz István, Széchényi Viktor gróf szövegezték hozzá, akik a kopár területek befásítását, a tenyészállatok védelmét, a méhészet felkarolását, a kender- és a komlótermés fokozását és különösen a gazdasági szakoktatás elmélyítését és kisközségeinknek külföldi tanulmányutra való kiküldését hangoztatták. Követelték a falu kulturájának fokozását, mert a magyar kulturának a faluból kell táplálkoznia. Kivánták a mezőgazdasági, ipari és erdőiskolák felállítását.

Nagyatádi Szabó István földmivelségi miniszter nyomban válaszolt a felszólalásokra. Kijelentette, hogy az elhangzott kívánások teljesítése a kormány komoly szándékában van, de a gazdák külföldi tanulmányutja a valutaviszonyok miatt egyelőre lehetetlen. Azután áttértek az interpellációkra.

Elsőnek Birta József interpellálta a külügyminisztert, hogy van-e tudomása arról, miszerint a Felvidéken élő protestánsok a kormány energikus védelmére szorúlnak, mert nem fogadták

el a cseh állami segítséget és nem akarnak elszakadni a mi protestánsainktól. Az interpellációt kiadták a külügyminiszternek.

Szabó József és Károly következnek ezután, de mindketten arra kérték a

Házat, hogy interpellációjukat a legközelebbi ülésen mondhasák el. A kérelemhez a Ház hozzájárult.

Ezután az elnök a nemzetgyűlés ülését este fél 9 órákor berekesztette.

Negyedszázados pótdadó az utak javítására

Állatkiállítás a Hortobágyon

-- A jog- és pénzügyi bizottság ülése --

Tegnap délelőtt 11 órákor a városi tanács jog- és pénzügyi bizottsága dr. Vargha Elemér tb. főjegyző elnökölete alatt ülést tartott. Az ülés iránt ezuttal nem látszott nagy érdeklődés a tagok sorában, mert sokan nem jelentek meg az ülésen. Ugy látszik a bizalmatlanságot lihegők vezérkolompasait bántotta a belügyminiszter leirata, melyet a főispán ismeretes ügyével kapcsolatban küldött a városnak. Márk Endre sem volt az ülésen, mely ilyenkor az ő hangozkodása nélkül folyt le.

A tárgysorozat kapcsán dr. Vásáry István tb. tanácsnok terjesztette elő a folyó évre megállapított költségelirányzatot. E szerint a közutakat forgalom szempontjából kellett osztályozni. A kézi és igásnap szám eltöröltetett. Az utadó kivételét nem a múlt, hanem a folyó évi állami adó alapján dolgozták ki. Az utak szabályozását forgalom szempontjából az iparkamara és a gazdasági egyesület meghallgatásával végezték.

Ekly József közbeszól: Igen, Radó ur igyekezett a fejembe verni az adóműveleteket!

Vásáry: A debreceni, egri, békési, diószegi, monostorpályi és a belső-ohattól a Tiszáig vezető utak javítási munkálataira a mérnöki hivatal költség kimutatása szerint 3.754,812 koronát kell kiutalni, s annak fedezésére 25 százalékos pótdadó fog szükségessé válni.

A tanácsnok rámutatott az utak rossz állapotára, továbbá a javítás elkerülhetetlen szükségességére is.

Ekly József bizottsági tag a javítási munkák 3 évre való felosztását s így az utadó százalékszámának 16-ban való megállapítását indítványozza, hivatkozván arra, hogy a gazdák és kereskedők a nagy adók és vagyonváltás miatt semmiesetre sem bírják el ezt a nagy községi pótdadót. Vásáry István dr. hosszabb előadásban fejtegette az előterjesztésben foglalt helyességét, minek eredményeképpen a bizottság elfogadta és elfogadásra ajánlotta a közgyűlésnek a tanács előterjesztését.

Javasolja a bizottság, hogy az utcaburkolatnak kis kockakövekkel való burkolására

3.600.000 korona kölcsönt vegyen fel, amiből 23.430 négyzetméter terület burkolandó. E területből a program szerint csak négy utca köveződne ki s csak az ehhez szükséges költséget állítanék le az idén.

Zemplény dr. tb. tanácsnok terjesztette elő ezután a rokkant kömivesmesterek fellebbezését a városháza és a Csokonai-színház homlokzatának javítási munkálataira vonatkozó versenytárgyalás eredménye ellen. (Nemrégiben ismerítettük az egész nagyon furcsa ügyet! Szerk.)

Zemplény dr. előadó kéri, hogy a bizottság utasítsa el a fellebbezést, mert a kiírt versenytárgyalásra a fellebbezők ajánlatot nem terjesztettek a tanács elé. (Tudjuk miért!) A bizottság természetesen az előadó javaslatát terjeszti a közgyűlés elé.

Tatay Zoltán dr. tb. tanácsnok előterjesztette, hogy a Gazdasági Egyesület 26-án nagy állat kiállítást tervez a Hortobágyon, miért is a lovak díjazására 20 ezer, a juh és szarvasmarhák díjazására 30 ezer koronát kérnek, amit javasol elfogadásra. A bizottság a javaslatot partolólag terjeszti a közgyűlés elé.

Ezután apróbb ügyek következtek, majd dr. Vass Károly tb. tanácsnok jelentette be, hogy a decemberi közgyűlés Hubert Ottó főispánnak bizalmatlanságot szavazott, mely ellen Hubert főispán a belügyminiszterhez felebezett. Ezt a felebbezést a belügyminiszter vissza küldte a közgyűlésnek azzal, hogy tekintettel azon körülményre, miszerint a bizalmatlansági indítvány csak úgy kerülhetett napirendre, mert a főispánt rosszul informálták, a bizalmatlanságnak tehát helye nem lehet, annyival kevésbé, minthogy az indítvány megokolásában szereplő dr. Magoss György tisztifőgyőzész már hivatalában van. Ajánlja az előadó, hogy a bizalmatlanságot érintő és visszautasító miniszteri leiratot vegyék tudomásul.

Hosszas vita támadt e tárgynál, míg végre elfogadták az előadói javaslatot.

Ezután kisebb ügyek letárgyalása után az ülés egynegyed 2 óra után pár perccel véget ért.

A trianoni béke Párisban

Magyarázzák a kísérőlevél értelmét

Páris, június 8. MTI jelenti: A délutáni ülés további folzámán ez történt: Bell-t hadalópárti kijelentette, hogy Franciaországnak támogatni kell azokat a nemzeteket, amelyek elszántan segítették őt a háborúban. Utal Szerbiára és Romániára, továbbá a cseh hadosztályokra. A szövetségesek végső győzelméhez ők is hozzájárultak. Magyarországnak, amelyet Tisza vitt bele a háborúba, viselnie kell magartartása következményeit. Szükségesnek tartja, hogy a trianoni szerződés ellen felhozott túlzott kritikákkal szembeszálljon.

Kétségtől a trianoni béke nem tökéletes munka. Magán viseli a bélyegét minden emberi munkának, amely a legnemesebb ideálok sugallatát követve is beleütközik a realitásokba. Magyarország határainak a megállapítása többé-kevésbé arbitrális jellegű volt. Az új térkép azt mutatja, hogy nem lehetett abszolút igazságossággal eljárni, ennek oka anyagi érdekek bonyolodottsága volt. Csupán az orosz gazdasági egység engedi meg, hogy helyrehozzák a határmegállapításoknál elkövetett tévedéseket, minthogy a dunai konföderáció létesítése már nem lehetséges.

A trianoni szerződés kísérőlevelének értelme a következő volt: lehetséges, hogy a határ bizonyos érdekeket sért és ezért bizonyos igazításokra lesz szükség. Magyarország meg egyezhetik szomszédaival, hogy észszerű szabályozásra jusson, anélkül, hogy a szerződést módosítsa. A gazdasági fölvirágzás lehetséges esz akkor, ha az összes nemzeteknek meg

lesz a módjuk a munkára és ha gazdasági forrásait kiaknázhatják, anélkül hogy az általános érdekeket külön érdekeknek rendelék alá.

Páris, június 8. De Monsier szenátor az „Eclair“-ben „Revidáljuk-e a trianoni szerződést?” címmel írott cikkében megállapítja, hogy a kamara elé a trianoni szerződésről eddig két jelentés került. Az egyik a Danielou jelentése, amely vigasztalt, a másik Guernier előterjesztése, amely leckéztet. Ő úgy látja, hogy Franciaországot a románoknak a „babár” magyarok ellen érzett gyűlölete inspirálta a szigorú béke diktálására. A revízió pillanatilag lehetetlen, de már most gondoskodni kell a tartós béke érdekeinek megőzéséről. Ennek érdekében szükséges, hogy pontos értesüléseink legyenek a magyarországi helyzetről.

Hogyan üritik ki Baranyát?

Budapest, június 8. Baranyában osztatlan örömet kelt az a hír, hogy az ántánt elhatározta, miszerint a békeszerződés ratifikálása után a megszállott területeket a szerbekkel kiüritteli. Ezzel szemben a kommunista agitátorok a legféltlenebb agitációt fejtik ki. A „Munkás” című bolsevik lap azt írja, hogy a magyar kormány kész lisztával várja Pécs kiüritését, hogy az ottani gyanus elemeket internáltassa, továbbá azt a hír is terjeszti, miszerint a szerbek a kivonulást alkalmával a gabonatermést és az állatállományt magukkal viszik és a pécsi bányákat is felrobbantják.

Látogatás a füstölőnivalók birodalmában

Hogyan készül az új Pannónia-szivar?

A debreceni dohánygyár 50--60 ezer darabot készít naponta

Egyik fővárosi pénzügyi szaklap legutóbbi számában azt a Debrecenre és a Tiszántulra nézve nagy jelentőséggel bíró szenzációs hírt közölte, hogy a pénzügyminiszter a debreceni m. kir. dohánygyárat, — mely ma tudvalevőleg legnagyobb részben csak pipadohányt és silány minőségű szivarkadohányt meg kész cigarettát gyárt, — legközelebb finomabb fajta dohányjövődék gyártására fogja átalakítani és berendezni. Ez a kellemesen hangzó híradás arra ösztökélt, hogy látogatást tegyek a füstölőnivalók birodalmában és a hír alapossága felől megfelelő helyen érdeklődjem.

A homokkerti összekötő-vasúti híd tulsó oldalán, pormentes, egészséges kertváros bejáratánál emelkednek a debreceni dohánygyár tipikusán vöröstéglás épületei. Az ismeretlen előtt szépen gondozott nevelő-intézet körvonalai bontakoznak ki a hidon átbogó villamos ablakaiból, s szinte csalódottan érzem magam, mikor az árnyas, lombos fák zöldje közül az igazgatósági épület feketebetűs komoly feliratát látja előtűnni.

A vaskerítés mögött gondozott, kavicsos utak kigyóznak szerte széjjel és a zart vaskapu jobboldalán szerényen meglapuló kapus házikóból ritka előzékenységgel siet elő kaput nyitni a debreceni dohánygyár derék portása.

— Az igazgató urat keresem, — mondom szárazon.

— Melyiket kérem, — a főigazgató urat?

— Mindegy...

S a következő percben elindul velem az igazgatósági épület felé. Utközben megmutatja a nyers dohány raktár és a kész gyártmány raktár épületét, s elmondja, hogy Puskás igazgató mellé most egy Erdélyből menekült dohánygyári igazgató van beosztva, s azért kérdezte, hogy melyik igazgatóval akarok beszélni? Hosszu folyosón át bevezet az előszobába, megmutatja az ajtót és illedelmesen elköszön. Az irodában a dohánygyár köztisztviselőiben álló, ősz igazgatója: Puskás Károly valami iratot tanulmányozott éppen, mikor beléptem hozzá. Kedves előzékenységgel helyet kínál és láthatólag örül, amikor megtudja, hogy a Hajdúföld képviselőjével beszélget. Elmondom neki látogatásom okát, azt a bizonyos fővárosi híradást. A barátságos arcu, szívélyes öreg ur leteszi cvikkerét és mosolyogva válaszol:

— Nem tudok róla semmit, most hallom először...

Aztán elmondja, hogy az oláhok csaknem teljesen kifosztották a gyárat. Elvitték az egész dohánykészletét, leszerelték a legdrágább, legfontosabb gépjait, úgy hogy mikor kívonultak, a gyár csak nagynehezen tudott a legminimálisabbra csökkentett üzemmel is munkához fogni. Azóta azonban rengeteg költséggel beszerelték a békebeli 26 ezer koronával szemben ma 700 ezer koronáért (darabonként) a kölni Quester-cégtől az elrablott gépek pótlásait, s ma már békebeli munkás létszámmal, teljes üzemmel dolgozik a dohánygyár. Negyedévenként 16—18 ezer métermázsá dohányt dolgoznak fel és újabban már a középfinom szivarkák közül a Királyt és a Hölgyet is gyártják, sőt legutóbb az új Pannónia-szivar gyártását is megkezdették...

Puskás igazgató ezután fiatalos mozdulattal a telefonhoz nyúl és lekéri magához Major Sándor tisztviselőt. Közben figyelmembe ajánlja, hogy nézzem meg a gyárat, a gyártási processust, mert csak úgy tudok meggyőződést szerezni magamnak arról: mennyire hamis a dohányzók körében elterjedt az a tévhit, hogy a magyar dohánygyárakban „pácolják” a dohányt... Mire mondokáját kifejezi, fehérköpönyegben megjelenik szobája küszöbén

Major dohánygyári tiszt, akit az igazgató felkér, hogy vezessen be engem a füstölőnivalók birodalmának kulisszatitkaiba. Par köszönő, szívélyes szó még és elhagyom az igazgató irodáját...

Megyünk a gyárépület felé. Utközben elmondja kalauzom, hogy a készáru raktár zsúfolásig van megrakva, mert a pipadohányt nem nagy kelendősége van Debrecenben.

— Jobb is a finámentes jó szűz dohány! — lebegett az ajkamon, de hirtelen észbekaptam s magamba fojtottam a szót. Hátba megégetem a számat. Ki tudhatja? Veszedelmes ilyen helyen erről beszélni...

Nehéz, fojtó nikotinmérgező levegővel telt, hatalmas épület ajtaja nyitott meg előttem. Kisérőm egyenesen a kikészítőbe vezetett. Közel két mázsa, fehér csalánvásznonba varrott dohány-bálák állnak egymás tetején hatalmas garmadában s a terem végén szorgos női munkások bontogatják a finoman simított, szép, mutatós dohánysesoméket. Külön rakják a szakadozott és vastageres leveleket s külön a hibátlan, sima példányokat. Egyik jóságos arcú nénikének feltűnik, hogy értelmetlenül nézem a műveletet s előzékenyen siet a segítségemre:

— Tetszik tudni, ezek a Pannóniának a borító-levelei lesznek. Jól ki kell őket válogatnunk, mert szakadozott vagy vastageres levélből nem lehet szivarborítókat vágni. Így is külön meg kell nedvesíteniük minden egyes száraz levelet és 24 óráig nedvesen hagynunk őket, hogy ne töredezenek össze... Felvesz egy dohánysesómot és megmutat, egy pár hibás, vastageres levelet, majd hozzáteszi, hogy 25—30 levél van egy-egy csomóban, de aránylag kevés a rossz benne. Nagy ládákban csakugyan nedves, finom dohánylevelek áznak-fáznak vizes ruhával letakarva s várják a végzetes 24 óra elteltét, mely után szeletekre vágdosva az enyészett számúba lesznek visszavonhatatlanul eljegyezve. A falba erősítve két hatalmas vízvezetéki kagyló és hatalmas gummicsövek vízszóró készülékkel ellátva. Nincs miért kételkednem. Odébb alacsony székeken idősebb nők szürke dohánysesómról fejtik le a kötöző zsinetet, miután előbb a csomóvégeket gépen elmentszik. Major tiszt megmagyarázza a gép működését és megjegyzi, hogy nem is olyan régen még fatölkén kézzel végezték ezt a műveletet... Hatalmas, nyitott ládákban a Pannónia-szivar anyagából kiselejtezt hibás dohánylevelek vannak begyömöszölve, készen arra, hogy egy újabb kezelési processzus után más gyártmány anyagául szolgáljanak. Elveszni és pocsékba menni egy gramm dohánynak sem szabad. A kiválogatott és megtisztított dohányleveleket a terem másik végén öbös vasedényekbe rakják és a szomszédos gőzölő-szobába hordják, hol olyan erős nikotin-méreggel telt levegő marta meg a szememet, hogy a nyitott ajtó és a folyton működő hatalmas ventilátor dacára sem bírtam ki 50—60 másodpercnél tovább. Major tisztviselő állítása szerint azonban ezt a levegőt is meg lehet szokni és van a gyárnak olyan munkása, aki 33 esztendeig dolgozott a gőzölőben.

A következő teremben gépek zakatolnak és tisztességtudó, illedelmes férfi-munkások szorgoskodnak körülük. Vágják a dohányleveleket szélesebb és keskenyebb szeletekbe, aszerint, hogyan vannak beállítva, mire kell a dohány? Egyik pipabavaló durvább, széles dohánysesómról vág fel, a másik hosszú, keskeny szeleteket vág fel, a másik hosszú, keskenyszálú cigarettadohányt. A dohányos szemé odatapad a vágókés alól kikerülő dohányhullámhoz és önkénytelenül is szeretettel simogatja meg. Milyen jó volna belőle egy pár olyan jókora ládával, amilyenbe belekigyózik!... Kisérőm elmondja, hogy az üzemben levő gépek

nagyrésze durva pipadohányvágó gép, mert a finomabb szerkezetű gépeket elvitték az oláhok. Csak nagy ügyvel-bajjal tudnak velük szivarka dohányt előállítani. Az emeleten a csomagoló és töltő teremnek vannak. Az elsöben pipadohányt mérnek le pontosan beállított mérlegre és csomagolnak be olyan káprázatos gyorsasággal, hogy nem is képes az ember szemé a dolgozó nők mozgását kísérni. Különösen egy szőkehajú nő dolgozik az egyik asztalnál, olyan pontos-sággal, hogy nem győztem eleget bámulni. Mellette a kész paklikat kötözik be ötvenes tekeresekbe, odébb ezrenként rakják zsákokba, bevarrják, lepecsételik és utjára bocsájtják. A másik teremben a legolcsóbb fajta szivarka dohányt (a régi „hetest”) csomagolják be bámulatos precizitással pompásan működő gépek s csak az adagolást végzik emberi kezek.

Ezután bucsút vesz főlem kalauzom és kollégájának, Dubrovsky Emil tisztviselőnek gondjaira biz, aki a kész szivarka gyártást vezeti. Másik terembe megyünk, hol a „Magyar”, „Hölgy” és „Király” néven ismert cigarettákat készítik. Káprázik az ember szemé; amikor a mesébe illő pontosággal dolgozó gép munkáját nézi. Maga adagolja a dohányt, maga készíti a hüvelyt, maga nyomtatja rá a felírást, maga tölti meg, maga vágja el és maga dobja ki teljesen készen. Igazi boszorkányos gyorsasággal. A régebbi gép 10 óra alatt 110—120 ezer darab cigarettát készít, az újabb típusú 150—160 ezret és még a hibás darabok felbontását és anyagának összegyűjtését is emberi beavatkozás nélkül végzi. Dubrovsky tisztviselő komoly szakértelemmel magyarázza a gép szerkezetét, de az én szemem csak ámul bámul és nem tud betelni az emberi zsenialitás esodálatával. Egy □ alakú masina egyik végén dobba öntik a vágott dohányt és a másik végén eladásra kész jövődéket dob ki a gép titokzatos labirintusából. Akárcsak a gyermek-mesében!

Dubrovsky osztályvezető (Csa/h) László tisztviselő yeszti át a kalauzolást és elvezet a saját osztályára, hol a köztisztviselők részére szánt új típusú Pannónia-szivat állítják elő. Itt már nincs szerepe a gépnek, szorgos és fúrge női kezek végeznek mindent: a dohány kimérését, a borítóba helyezést, az összesodrást, a levágást, kijávitást stb. Egy-egy nő 700 darab Pannóniát készít el naponta és keres mellette 46—48 koronát.

— Természetes, hogy ha belegyakorolják magukat, könnyen megcsinálják az ezer darabot is. Most még nehezebben megy... mondja az osztályvezetőhelyettes, aki elárulja azt is, hogy a Pannónia elsőrendű szivaranyagból készül, könnyű, nem roszillatú és a szivarzók körében föltétlenül nagy kelendősége lesz. Eddig mintegy 2 és fél millió darab van készen, — de hogy mikor kerül ki forgalomba, azt még a gyár sem tudja. Tőle tudom meg, hogy a gyárnak saját gépjávitó-műhelye van, s ha valamelyik gép felmondja a szolgálatot, nem mennek a szomszédba segítségért...

Jövünk lefelé a lépcsőkön. Fialat, fúrge nevetősarcu leányok, idős és idősebb komoly tekintetű asszonyok mennek lefelé az árnyékba-bédélnei. Mindegyik kezében viszi az elemőzsiáját, ki papírban, ki kézzománcos edényben és vidáman, gondtalanul tereferálnak, nevetélnék mintha pár perccel előbb nem is az ő karjuk foggott, dolgozott volna fáradhatatlanul, mint a motolla...

A portás illedelmesen kaput nyit és resegve ropogva bezárul mögöttem a debreceni dohánygyár vasrácsos ajtaja... (z k.)

Önálló tót köztársaság?

Budapest, június 8. A „Narodni Listy” pozsonyi jelentése szerint Szepes és Árva megye határán az ott összpontosított lengyel csapatok élénk mozgolódását észlelik. Ez a jelenség valószínűleg az önálló tót köztársaság kikiáltásával függ össze.

Csurha „KEGYELET” Temetkezési Vállalat
 Debrecen Kossuth u. 2 sz. m. (Kölcsey-székház épület) Telefon 381.
 Ajánlja dusan felszerelt temetkezési vállalatát a n. é. gyá
 szoló felek becses rendelkezésére a legolcsóbb árakon.
 Diszes gyászokcsik. Elsőrendű felszerelés. Saját lovak

Rühkenöcs, Kreolin, Kénvirág, Káliszappan és mindenféle fertőtlenítő szerek
„Radikál” patkányirtó szer stb.
 Telefon 14-80. legolcsóbban szerkezhettek be. Telefon 14-80
Korzó Drogueria Debrecen, Piac-utca 42. sz.

NAPI HIREK

A bécsi Jövő

című, magyar „emigránsok” által szerkesztett gyaldatos modorban destrudló szabódkömvészidő sajtó-terméket országgyaldzó, nemzetpiszkoló tudósításokkal látták el a „gyászmagyarok” Budapestről. Azok a minden hájjal megkent, „liberális” érzelmű és gondolkozású „önzetlen hazafiak”, akik mostanában állandóan jogrendért és közsabadságért kiabálnak a nemzetgyülésen, az Erzsébetvárosi Körben és a páholyok titokzatos méhében egyaránt. Kellett ez a leleplezés a hályogos szemű magyarságnak, kellett, hogy a kormányelnök minden kétséget kizárólag rámutasson ezeknek a gyászmagyaroknak alaváló mesterkedéseire: talán... talán lesz is valami haszna. Talán évbekapnak a megtévesztettek, a jóhiszeműek és talán mégsem fogják a teljes erkölcsi pusztulásba követni „üldözött” vezetőiket... De kellett azoknak a látnudó, becsületes gondolkozású magyaroknak is, akik idejében átlátták a szűz és nem engedték magukat hangzatos jelszavakkal, üres frázisokkal megtévesztetni, hanem elsánt komolysággal szembeszálltak a demagóg destruktívál és minden erejükből üldöztek s ostorozták azt. Esaután bizonyára még több erővel és kitartással fogják haza iránti nemes kötelességüket teljesíteni. A jogrend és a közsabadság semmiesetre sem azt jelenti, hogy lovat adjunk a törtétek és ágaskodók alá, hanem, hogy — féket rakjunk végtagjaikra, melyekkel a nemzet torkán próbálkoznak és megyaldzótt testét rugdosni szeretnék...

— **Mai számunk** utolsó oldalán olvasóink kellő tájékoztatása céljából a Máv debreceni üzletvezetőség vonalain közlekedő összes személyszállító vonatok új menetrendjét közöljük. Ajánljuk olvasóink szives figyelmébe.

— **A vöröskereszt választmányi ülése.** A vöröskereszt-egylet debreceni fiókjának választmánya tegnap délután a városháza kis tanácstermében, Komlóssy Dezső elnöklésével ülést tartott, melyen a közgyűlés tárgyait készítettek elő és látták el választmányi javaslattal. Az ez évi rendes közgyűlés idejét e hó 16-nak délutáni 5 órájára tűzte ki a választmány, a városháza nagytermébe. Dr. Tatay Zoltán terjesztette elő titkári jelentését, mely a hazafiúi fájdalom hangján emlékezik meg a közelmúlt gyászos eseményeiről és arról, hogy az egylet pénztára mily rendkívüli mértékben volt igénybe véve. Ennek tulajdonítható, hogy ez a nemes célu intézmény aránylag igen csekély anyagi erővel rendelkezik. A debreceni fióknak a múlt év dec. 31-én mintegy 900 tagja volt, az ezektől befolyt tagsági díjak és egyéb adományok összege mintegy 6000 korona, úgy hogy az a nagymérvű segélyezés, amit a fiók gyakorolt, a mulatságoknak mintegy 12.000 koronányi tiszta jövedelmén kívül azokban a több milliós értékű szeretetadományokban leli forrását, amiket a különböző missziók juttattak e célra a vöröskeresztnek. Különös elismerés illeti Pedlow kapitányt és Mrs. Tompsont és a svéd misszió tagjait, akik eléggé meg nem hálálható jótékonyágot gyakoroltak. Javaslja a választmány, hogy a közgyűlés mondjon köszönetet az előbbi vezetőségnek ügybuzgó működéséért. Örömmel vette tudomásul a választmány, hogy Horthy Miklós kormányzó az Egylet fővédőségét elvállalta.

Dr. Balogh Sándor a pénztári zárószámadást, ifj. Riekl Antal a pénztári jelentést és költségeloirányzatot terjesztette elő. A fiók vagyona 1920 végén 137,724 korona 50 fillér volt. Javaslja a választmány, hogy a vagyonekezelőknek adja meg a közgyűlés a felmentvényt. Elismerését fojezte ki a mulatságok fáradhatatlan rendezőinek: Fráter Erzsébet, Hubert Ottóné és Bosznay Istvánné urhölgyeknek. Végül az alapszabályok rendelkezése értelmében kisorsolta a kilépő hat férfi és hat hölgy választmányi tag nevét, kiknek újbóli megválasztását fogják a közgyűlésnek javasolni. Az időközben elhunyt választmányi tagok helyére Garda Dezsőné, Szent Királyi Tivadarné, dr. Révész Imrét és dr. Olchváry Lászlót jelölte a választmány.

— Jövahagyták a kövezetvám felemelését.

A legutóbb tartott közgyűlés úgy határozott, hogy a kövezetvám díjait felemeli. Ezt a közgyűlési határozatot felterjesztették a kereskedelmi miniszternek jövahagyás végett. Most érkezett le a városhoz a kereskedelemügyi miniszter jövahagyása.

— **A szt. Erzsébet Egylet** folyó hó 9-én, délután 5 órakor a kath. gimnázium dísztermében tartja közgyűlését. Az elnökség előtte megbeszélést tart.

Az OMB felszámolója

Bécs, június 8. Az osztrák-magyar bank likvidátorai és a nemzeti államok képviselői között folyó tárgyalás tegnap befejeződött. Noha a tárgyalás során nagy eredményeket érték el, a két legfontosabb kérdésben, nevezetesen az OMB által kiadott bankjegyek felosztása és a bank aranykészleteinek tulajdona kérdésében megegyezés nem jött létre. A likvidálás alapelve néve az az álláspont győzött, hogy a felszámolást minden államban, ahol a banknak aktívái vannak, külön folytatassák le, tekintet nélkül arra, hogy az állam átveszi-e a jegybankot, vagy pedig teljesen felszámolja. Az aranykészlet 50 millió előlegből Csehország 15 és fél — Magyarország és Ausztria egyenkint hét és fél millió arany koronát kapnak.

Apponyi az osztrák becsületre apellál

Bécs, június 8. A *Neue Freie Presse* Apponyi Albert gróf nyilatkozatát közli: „Nyugat-magyarország” címmel, Apponyi Albert gróf az osztrák becsületérzését hívja fel és megcségyenítő feltevéseknek mondja, hogy Ausztria a volt ellenség kezéből ajándékot fogadjon el volt szövetséges fegyvertársa kárára.

Osztrák-magyar gazdasági egyezmény

Budapest, jun. 8. Életbe lépett az osztrák-magyar kompenzációs egyezmény, amely szerint Magyarország többek között 50.000 hektoliter bort, 1350 hektoliter sört, 5000 wagonba menő gyümölcsöt és fűzeléket, 1000 drb. élő marhat, szállít Ausztriának. Havonként 5 wagon szalma is szerepel a kiviteli kikkek között. Az osztrákok többek között rotációs papírt fognak Magyarország számára átengedni. Az egyezmény egy hónapi időtartamra kötöttet. (MTL.)

A Tisza-bün pör tárgyalása

(MTL.) A Tisza-pör mai tárgyalásán folytatták Heltai Viktor vallomási jegyzőkönyvének felolvasását.

A hadosztálybírószágon Heltai Viktor azt vallotta, hogy Friedrich István igen jó barátja volt és nem tudja, miért indította ellene a hajszát? Ezután az „Ember” néhány számából olvastak fel szemelvényeket. Ezekben Heltai nyíltan bevallja, hogy a magyar kormánykörök kompromittálása és saját bőrének megmentése indította őt vallomása megtételére.

Polányi védő kéri, a Heltai által felsorolt tanuk kihallgatásának mellőzését. Fényes László pedig megjegyzést tesz a tanuk vallomására azzal, hogy ki kellene deríteni, hogy milyen titkos maffiak nyujtottak segédkezet Heltainak.

Kéri, Vágó és Gärtner megjegyzései után dr. Szilassy ügyész kifejti álláspontját, mely szerint Heltai vallomását bizonyítékul felhasználni nem lehet. De az általa jelentett tanukat kívánja kihallgatni.

Polányit és Lévayt az elnök nem engedí beszélni.

Ezután Szilgyi tartalékos hadnagy vallomását olvassák fel, amelyben kijelenti, hogy a Hüttner-féle 100.000 koronás levélről semmit sem tud. Elmondja, hogy együtt utazott Fényessel Nyiregyházára.

Utazás közben Fényesnek mondta, hogy ő már régen, a gyilkosság előtt figyelmeztetni akarta Tiszát, hogy utazzék el. Arra nem emlékszik, hogy Fényes mondta volna, hogy a gyilkosokat ismeri, de azt kijelentette, hogy járt nála egy ember aki Tisza meggyilkolására engedélyt kért.

A következő tanu Kovács Gyula magánhivatalnok.

Polányi és Friedrich kérdései után a tárgyalást holnapra halasztották.

— **A Jövahagytali Bizottság júliusban jön Budapestre.** Bécsből jelentik: A bécsi hadügyminiszteriumban működő Jövahagytali Bizottságnak egyik osztályvezető francia tagja kijelentette egy újságíró előtt, hogy párisi illetékes helyen nyert értesülése szerint a Jövahagytali Bizottság magyar osztálya július dereka, vagy vége felé érkezik Budapestre. Közölte továbbá, hogy Budapestre csak annyian jönnek, amennyit az egyszerűsített ügykezelés megkíván és Magyarország anyagi ereje elbir. Nem tartja kizártnak, hogy a bécsi bizottság fogja ellenőrizni a magyarországi leszerelést. Az a kis bizottság, amelyet a legfőbb tanács a román megszállás okozta károk megállapítása végett küldött Budapestre, előkészítő szerve a Jövahagytali Bizottság magyar szekerőjének.

— **A kisbirtokosok nagygyűlései.** A kisbirtokosok országos földhitelintézeté e hó 21-én Budapesten rendkívüli közgyűlést tart. Erre a közgyűlésre meghívták a városi tanácsot is, mely bizonyára képviseltetui fogja magát.

— **Hadirokkantak, h. ö. és hadiárnyak,** kiknek keresetük nincs és a helybeli moziknál alkalmazást óhajtanak jelentkezzenek a szövetség irodájában (Szentanna 12.)

— **Székelyország propaganda filmen.** Mint már említettük az Erdélyi Székely-Magyar Szövetség e hó 12-től—18-ig részben az Uránia, részben pedig a Bika moziban propagandás kíséretében bemutatja három részletben a kies székelyföldet és székelynépet. Az I. rész magában foglalja a székelység multját és népszokásait, a II. rész előnkbe tárja a székelység mezőgazdasági és ipari életét, a III. rész a székelyföld természeti szépségeit, fűrdőit mutatja be igea sikerült felvételekben, míg az előadás közben Debrecen kedvelt művészei Komlóssy Emma és Székely Gyula irredenta és székely dalokat fognak énekelni. A megnyitó előadás e hó 12-én, vasárnap délelőtt 11 órakor az Urániában tartatik meg. 13—18-ig, vagyis hétóttól kezdve bezárólag szombatig naponként 3—7-ig a tanuló és ifjuság részére az Urániában, hétfőtől bezárólag csütörtökig a közönség részére esti 7—11-ig a Bika moziban tartatnak előadások.

— **Posta a Halápon.** A halápi érdekltségek kérelmére a posta és távirada igazgatóság a Halápra posta ügynökséget állított fel. Most a debreceni m. kir. posta és távirada igazgatóság arra kérte a városi tanácsot, hogy tudassa a halápi posta ügynökséggel, hogy mely területek és tanyák tartoznak a Haláp körletébe. A tanács a kérelemnek legközelebb eleget tesz.

— **A Baross-Szövetség** debreceni fiókja 1921. évi rendes közgyűlését június hó 12-én délelőtt 10 órakor tartja a Kereskedő Társulat dísztermében, melyre levelező és összes tagjait ezuton is tisztelettel meghívja az Elnökség.

— **Német egyesületek tömeges feloszlása Morvaországban.** Prágából jelentik a Bécsi Kurirnak: A német kisebbség nemzetiségi jogai respektálására Csehszlovákiában jellemző az a tény, hogy kormányutasításra az Olmütői politikai kerületben 21, a sternbergi kerületben 64 és a gödingi kerületben 22 olyan német társadalmi egyesületet oszlattak meg, amelyeknek központja részben Bécsben, részben pedig Németországban van. (Epen így jár ak el a magyar egyesületekkel szemben is. — Szerk.)

— **Magyar Köztisztviselők Fogyasztási, T. rnelő és Értékesítő Szövetkezetének közleményei.** Figyelmeztetjük a kedvezményes ellátást élvező közszolgálati alkalmazottakat, hogy a kedvezményes árukat ugyanazon napon vigyék el, amikor azokért befizettek és a blokkot megkapták, mert visszaéléseknek jöttünk nyomára és ezenkívül nálunk könyvelési zavarokat is okoz, ha az áruk másnap vitetnek el. Kijelentjük, hogy a blokkok keltét követő napokon az árukat már nincs módunkban kiadni.

— **A lágymányosi hulla — debreceni emberé?** A tegnapi fővárosi lapok nagy szenzációként közölték, hogy a lágymányosiiban egy feju nélküli kettévágott hullát találtak két zsákba varrva. A lapok a hulla ruházatának leírását is közölték s ennek a leírásuk az alapján a Piac-utca sarkán levő újságárus bódé tulajdonosa, özv. Kischka Imréné, kinek fia néhány nappal ezelőtt nyomtalanul eltűnt, fiának az eltűnéskor viselt ruházatát véli felismerni. Az újságárus asszony ma reggel felutazott a fővárosba, hogy megtekintse a hullát, mely minden valószínűség szerint galád büntény áldozata.

A Nyilastelep nem kap postát. A köz-igazgatási bizottság kérte a posta igazgatóságot, hogy a nyilastelepen is posta ügynökséget állítson fel. A posta igazgatóság arról értesítette a városi tanácsot, hogy a kérelem nem teljesíthető, mivel a Halápon felállított levélfelvévő állomása posta ügynökséggé alakul át, a nagyeresei posta ügynökség pedig különösen megnyílik.

Nemlényeges állomány elmebeteg leányosság összeírása. Felhívattak mindazon Debrecen város területén tartózkodó egyének, kiknek hozzátartozója a világháború alatt, vagy abból kifolyólag elmebetegek lettek és jelenleg polgári, állami, vagy magán elmeegógyintézetben vannak elhelyezve, összeírás végett saját érdekükben haladéktalanul, de legkésőbb folyó hó 20-ig a Debrecen sz. kir. város statisztikai hivatalánál (városháza) az összes idevonatkozó katonai és polgári okmányokkal jelenjenek meg. Debrecen sz. kir. város statisztikai hivatala.

Nyilatkozat. Felkérteünk az alábbi sorok közéjébe. (Fentartjuk magunknak, hogy a kérdésre alkalomadtán visszatérjünk.) Mélyen tisztelt Főszervező Ur! A sajtótörvény 20. §-a értelmében arra kérem hogy a Hajdúföld f. évi június hó 5-iki számába „A kultuszminiszter ur figyelmébe” c. közleményükre vonatkozó helyreigazító soraimnak b. lapjában helyet adni sziveskedjék. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur 32.133-1917. sz. a. elrendelte, hogy a női felsőkeresek iskola és a polgári iskola élére a fenntartó Kereskedő Társulat külföldi igazgatót választson. A fenntartó arra való tekintettel, hogy az akkor még egységes iskolák — fiú és női felsőkeresek, iskola, keresk. szaktanfolyam, polgári iskola, kereskedő tanonciskola, esti keresk. szaktanfolyam — igazgatója a haretéren volt, a rendelet végrehajtásának elhalasztását kérte és az egyes tagozatok élére 1917. február 23-án igazgató-helyettesévé engem választottak meg. Ezt az intézkedést a miniszter ur 32.133-1917. sz. leiratával a háború tartamára jóváhagyta. Az iskolák igazgatója 1918. szeptemberében elfoglalta állását és ekkor a miniszter ur 237.792-1918. sz. leiratával előbbi rendeletének végrehajtását rendelte el, illetőleg sürgette meg. Febr. 15-én a még mindig egységes iskolák igazgatója 3 havi szabadságra ment. Akkor a fenntartó választmányától megbízást kaptam a női felsőkeresek iskola és szaktanfolyam önálló vezetésére, majd márc. 28-án a választmány annak rendje és módja szerint az iskola végleges igazgatójává választott meg, amit a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur — és nem a kir. főigazgató ur — 1920. január 21-én 161.717. B. XII. sz. a. jóváhagyóan tudomásul vett. A „tanügyi népbiztos-hoz” semmi közünk sem volt és véle csak akkor érintkezünk, amikor fejmosásra, kitanításra az egész — még egységes — tanári kart magához rendelte. Az iskola igazgatóját pedig erőszakkal senki sem kényszerítette lemondásra. Amikor ő is, mint városunk minden iskolájának igazgatója a szakszervezet határozata értelmében önként lemondott, már csak a fiú felsőkeresek iskola és a vele kapcsolatos keresk. tanonciskola igazgatóságáról mondott illetőleg mondhatott le. A női felsőkeresek iskola szabílyszerűen megválasztott igazgatója én voltam és nekem is le kellett mondanom. Az igaz, hogy az akkor még mindig közös tanári kar férvében voltunk minden tagja és nem „néhány zsidó tanár” is reám adta szavazatát. Az iskola növendékeinek száma jelenleg 158. Ezek közül: r. k. 36, g. k. 4, ref. 75, ág. evang. 2 összesen 117=74% és 41 izr.=26%. Ennyi izr. vallású növendék van más középiskola-ban is. Téved tehát a cikk írója abban is, hogy „a növendékek zöme zsidó”, amint téved akkor is, amikor numerus claususról beszél. A numerus clausus a középiskolához nem vonatkozik. Iskolánkba is felvehető minden négy középiskolát végzett leány, ha a felvételi vizsgálaton sikerrel megfelel Debrecen, 1921 június 8. Rivaló tisztelettel Révész Vilmos, a női felsőkeresek isk. igazgatója.

Felhívás. A gazdasz ünnepély rendező bizottsága felkéri a gazdasz-nap szereplőit, hogy Csütörtökön délután 3 órakor a Csokonai Színház-nál lefénképezés céljából *jelműben* jelenjenek meg.

A Magyar Távirati Iroda szerkesztőse (Angol Királynő szálló I. emelet 14. ajtó) **kifüvő lányokat keres.**

Simonffy u. 5. szám alatt van Kolesné nyakkendő terme.

Rose nyelviskola
Nagyerdőn.

SZÍNHÁZ.

Az erdészleány. II. József, a felvilágosított esaszár korában játszik Buchbinder 3 felvonásos operettje, amit tegnap este nagy sikerrel mutatott be a Csokonai-színház társulata. A kedves, behízog muzsikája darab, a maga szentimentális meséjével, szép táncával,

ügyes rendezésben került a közönség elé, mely nem is fukarkodott a tetszésnyilvánításokkal.

Különösen sokat tapsolt *Huday Honka* temperamentumos, sikkes táncának és szépen csengő hangjának, valamint a esaszár ábrázoló *Kardoss Géza* művészi játékának. *Egyed Lenke* pompás udvari dómát adott, *Terna Zsiga* hangja is kitűnően érvényesült. *Hellay, Mátyás, Nádosy, Csolnaky* mind hozzájárultak az előadás sikeréhez. Külön ki kell emelnünk a kár precíz énekét.

HETI MŰSOR:

Csütörtök A (57) bérletben: Szigeti Jenő vendégfelléptével A gyimesi vadvirág.

Pénteken B (59) bérletben: Az erdész leány.

Vasárnap d. u. mérsékelt helyárakkal: A postásfiú és a luga.

Vasárnap este bérletszűnetben: Az erdész leány.

Hétfőn A (58) bérletben: Az erdész leány.

Színházak és mozgószínházak közleményei:

Az Id-gen amerikai film dráma öt felvonásban a főszerepben William K. Wilson, bemutatja ma az Apolló. Előadások 7 és 9-kor.

Ég és föld között. Kém történet öt felvonásban. Érdekesítő és izgalmas meséje, az artisták bámulatos játéka jellemzik ezt a filmet, ma mutatja be az Uránia 7 és 9-kor.

SPORT.

Birkózás. A Magyar Birkózók Országos Szövetsége Keletmagyarországi Kerülete Debrecenben 1921. július hó 3-án Keletmagyarország 1921. évi bajnokságáért kerületi birkózóversenyt rendez 5 súlycsoportban és pedig: 1. Pehelysúly 60 kg-ig. Könnyűsúly 60-67 és fél kg-ig. Közép A. súly 67 és fél, 75 kg-ig. Közép B. súly 75-82 és fél kg-ig. Nehézsúly 82 és fél kg-on felüliek részére. 2. A versenyen részt vehetnek a MBOSz Keletmagyarországi kerületéhez tartozó és a MBOSz, illetve a kerület által 1921. június 26-ig igazolt összes egyesületek versenyzői. 3. A verseny a MBOSz szabálya szerint rendeztetik. 4. Nevezések Pautovich Pál kerületi előadó Debrecen, Szechenyi-u. 23. l. em., nevezésdíjak pedig dr. Kocsis Sándor ügyvéd, kerületi pénztáros (Debrecen, József kir. herceg-u. 8.) küldendők 5. Nevezési-díj 10 korona. 6. Nevezési zárlat 1921. június 26. este 8 óra. Nevezési-díj nélkül vagy elkésve érkezett nevezések nem fogadtatnak el. 7. Nevezések indoklás nélkül visszautasít-

hatók. 8. Díjazás: Minden súlycsoport győztese MBOSz Keletmagyarországi kerület 1921. évi birkózó bajnoka címet a bajnoki szalagon ezüst érmet nyer. A második helyezettek nagybronz, a harmadik helyezettek kisbronz érmet nyernek. 9. Az egyes súlycsoportok legalább 3 induló esetén tartatnak meg. 10. A verseny helyét, kezdés idejét, valamint a mérlegelés idejét a szövetség hivatalos lapjában, a Keletmagyarországi Sporthirlapban később fogjuk közzé tenni. *Bacsó Pál*, kerületi elnök. *Pautovich Pál*, kerületi előadó.

A Hajdubüszörmei Terna Egylet országos atletikai versenye vasárnap délután zajlott le óriási közönség jelenlétében a több kiváló atléta részvételével. Az elért eredmények mind elsőrangúak. Budai a súlydobásban, Hadházy a 400 m-es sífutásban, Török az 500 m-es sífutásban, Bácsi Péter gerelyvetésben kerületi rekordot javított. Verseny után reggelig tartó tanc volt a vendégek tiszteletére.

A tőzsde

Zürichi zárótőzsde jun. 8. (MTL) Berlin 883.00, Holland 196.40, Newyork 584, London 2224, Páris 4785, Milánó 2845, Brüsszel 4730, Kopenhága 101.50 Stockholm 131.50 Krisztiania 8650, Madrid 75, Buenos-Airns 175, Prága 832, Budapest 245, Zágráb 425.—, Bukarest 950, Varsó 50, Bécs 130.00, Osztrák lebeléyeg 97.

Budapesti zárlat jun. 8. (MTI) Magyar hitel 1525 Osztrák hitel 630, Angol-Magyar bank 701, Leszámit. bank 700, Magyar-Olasz bank 325, Jelz. hitelbank 260 Keresk. bank —, Pesti hazai első 191.00, Borsodmiskolci 2275.

Valuták. Napoleon 750-810, Angol font 903-925, Dollár 235-245, Francia frank 1920-1950, Márka 360-375, Lira 1165-1220, Osztrák kor. 37-25-30-25, Rubel 53-55, Lei 375-390, Sokol 340-350, Svájci frank 4150-4225, Korona dinár 670-680, Frank dinár 650-690, Lengyel márka 19-21.

Bécsi valuta jun. 8. (MTI) Márka 959, Lei 10, Lira 3060, Francia Frank 5060, Svájci Frank 10760, Dollár 624.—, Rubel —, Sokol 893.

Sertésjelentés. Jun. 8. Maradvány 835, érkezett 5 összesen 1000, eladott 150, maradvány 850. Árak: 1. rendű öreg 48-50, fiatal nehéz 49-53, közép 43-50, könnyű 38-41.

A mai tőzsdén jutott nyilvánosságra, hogy egy ügynök, aki főképp faüzletekkel foglalkozott, fizetés-képtelen lett, mely hír a fapiacon véletlenül ellanyhulást és kedvtelenséget okozott. Értékpapir kedvtelenség jellemző, hogy az első 1 és egyenyed tőzsde órán a Magyar Hitelben kötés nem volt.

Dollárt és más idegen pénzt, aranyat, ezüstöt legelődrágábban vagy **Simon György** DEBRECEN, Kossuth-u. 11.

Apró hirdetések.

200-300 holdas birtokot keresek haszonbérbe. Cim a kiadó hivatalban.

Molykár ellen
szörme és téli ruhák megőrzését a legnagyobb biztonságban beraktároz KÖVÁRY és ALT-MANN Piac-utca 42.

Női kézimunka
tanfolyam nyílt meg Csapó utca 33 sz. alatt, melyen brüsszeli, csetneki, fité frivolita, vert csipkéket, kalotaszegi és más hímzéseket, aszurozást, kötött bluzok ruhák készítését lehet megtanulni. — Beiratásokat minden délután 3-5-ig.

Koros Sándor
erőszabó Széchenyi Piac-u. 66.
szájt mosdással elegáns férfi öltönyök kaphatók.

Torgács István
műőrás
Bádogos-u.

Kauclóképes
üzletkezelő és egy valószínű felvétetik Hungária gőzmosó Péterfia-u. 4

Bejegyzőgyár és vésőintézet
PAULÓ I.
Bathányi-utca 22.
Telefon 1365.

Nyílttér

MŰLÉP

kiogrammonként 400.— K
És minden méhészeti felszerelés (Bocenádi rendszerű kaptarak) legújtanos abban kapható

HORTOZÁSVIVŐI MÉHÉSZETI R. T.
Debrecen, Apafy-u. 22. sz., mint BOCZONÁDI MÉHÉSZETE Ujpest, Képviselete

DEGEN KIFIZETÉSEK
— DEVIZÁK, CSEKKEK —
FŐZSDEI MEGBIZÁSOK
— PÉNZVÁLTÓ ÜZLET —
DEBRECEN, PIAC-U 67.
(Frohner szálloda) **Telefon 407.**

Követeljemindenütt
GERŐ CZÍPŐ- GAF
készítményeit védjeggyel
Ha nem kapna kereskedőjénél, úgy forduljon közvetlenül
Gerő Adolf Fia cég- Budapest,
IV., Kossuth Lajos-utca 4.
Cipőüzem: Budapest, I. Beresényi-u. 10
Nagybani osztály:
Budapest, V., Akadémia-utca 6.

Lapkihordó asszonyok
felvételnek lapunk kiadóhivatalában

BÁRTFA gyógyfürdő

megnyílt!
Hires forrásai ismét könnyen elérhetők, elsőrendű ellátás, — teljes pensió 40K-tól feljebb. Kasino. Tekintettel a nagy-érdeklődésre, szobarendelés táviratilag ajánlatos. Visum, pénzügyminiszteri jóváhagyással szolgál. Menetjegyjroda fűrdőosztálya Budapest V., Vigadó-tér 1. — Kérjen prospektust!

A szesz ecetgyárak részére nem erjesztéssel előállított ecetsav beszerzésének tilalma tárgyában.

A 73206-1951. szám alatt kelt és a Budapesti Közlöny 121. számában megjelent pénzügyminiszteri rendelet szerint a szesz-ecetgyárak vállalkozói nem erjesztéssel előállított ecetsavat a rendelet életbelépésétől kezdődően nem szerezhetnek be és nem hozhatnak forgalomba. A rendelet megjelenése időpontjában készletben levő nem erjesztéssel előállított ecetsav mennyiségek legkésőbb 4 hét alatt még akadálytalanul felhasználhatók.
Debrecen, 1921 jun. 8.
Közélemezési igazosztály

DOLLÁR
SZOKOL, LEI stb.
RANKAI, DEGENFELD-TÉR 6.
(Kenyérpiac) **Telefon 209.**

Menetrendkivonat

a m. kir. államvasutak debreceni üzletvezetősége vonalain közlekedő személyszállító vonatokról.

Érvényes 1921 év június hó 1-től.

Budapest nyug.-Cegléd - Szolnok-Debrecen-Nyiregyháza-Szerencs										
1702 hét szere péniek	1712	1714	1764	1770	Állomás	1701 kedd csütörtök szombat	1711	1713	1767	1763
Naponta közlekednek						Naponta közlekednek				
1350	700	2030			i Budapest é nyug	1410	2035	845		
1534	845	2215			é Cegléd i	1222	1843	600		
1544	855	2230			i	1214	1833	540		
1622	933	2308			é Szolnok i	1135	1752	450		
1636	942	2330			i	1122	1737	410		
1849	1231	220			é Pladány i	907	1453	120		
1901	1246	240	600		i	856	1438	101	1941	
2003	1405	400	740		é Debrecen i	755	1320	2340	1760	
2015	1436	436		1730	i	742	1238	2310		705
2130	1610	610		1925	é Nyiregyh. i	625	1100	2134		500
	1634	630			i		1133	2151		
	1816	810			é Szerencs i		850	1915		
Nyiregyháza—Kisvárdá—Záhony										
4712	4770	Állomás				4711	4777			
Naponta		Naponta								
1700	700			i Nyiregyháza	é	955	1915			
1848	928			é Kisvárdá	i	810	1640			
1910	1000			i	é	748	1606			
2060	1110			é Záhony	i	700	1500			
Püspökladány—Biharkeresztes										
512	552	Állomás				511	551			
Naponta		Naponta								
1500	320	i Pladány é	1220	030	600	i Debr. é	1156			
1638	610	é Biharke- resztes	1040	2133	729	é Nyirábr. i	1030			
Karcag—Tiszafüred										
4324	Állomás				4321					
Vasárn. kiv. naponta	Vasárn. kiv. naponta									
1610		i Karcag é	703							
1951		é Tiszaf. i	330							
Debrecen—Tiszafüred										
4220	Állomás				4225					
Naponta		Naponta								
1620		i Debr. é	730							
2001		é Ohatk. i	407							
2048		é Tiszaf. i	300							
Debrecen—Tiszalök										
4426	4424	Állomás				4423	4425			
Naponta	Vasárn. kiv. naponta	Vasárn. kiv. naponta								
1455	444	i Debr. é	718	2146	251	1710				
1925	908	é Tiszalök i								
Debrecen—Nagykerek										
4524	Állomás				4525*					
Naponta		Naponta								
820		i Debr. é	1850							
1253		é Nagyker. i	1420							
Debrecen—Nagykerek										
4824	4820	Állomás				4821	4827			
Naponta		Naponta								
1710		i Nyiregh é	520							
2148		é Polgár é	040							
		é Ohatk. i	2218							
			2000							
Nyiregyháza—Polgár—Óratorján										
5624	5626	Állomás				5623	5625			
Vasárn. naponta	Vasárn. naponta									
010		i Ágerdö é	2308							
750		i Mátész. é	1832							
1216		é Záhony i	1400							
Nyiregyháza—Vásárosnamény										
5226	Állomás				5223					
Naponta		Naponta								
1650		i Nyháza é	550							
1948		i Nybakta é	322							
2113		é Vásárosnam. i	124							
Nyiregyháza—Nyrábrány										
5226	Állomás				5223					
Naponta		Naponta								
1650		i Nyháza é	550							
1948		i Nybakta é	322							
2113		é Vásárosnam. i	124							
Kisvárdá—Nyirbaktá										
2426	Állomás				5423					
Naponta		Naponta								
1905		i Kisv. é	736							
2112		é Nyirbaktá i	520							
Debrecen—Hajdúsámson—Nyírbátor										
14	Állomás				15	11				
Naponta		Naponta								
1348		i Debr. é	756							
1733		é Nyirbát. i	410							
Nyiregyháza—Buj—Balsa										
Állomás										
Nyiregyháza—Dombrád										
Állomás										
Nyiregyháza—Dombrád										
Állomás										

Debrecen—Tiszalök										
4426	4424	Állomás				4423	4425			
Naponta	Vasárn. kiv. naponta	Vasárn. kiv. naponta								
1455	444	i Debr. é	718	2146	251	1710				
1925	908	é Tiszalök i								
Debrecen—Nagykerek										
4524	Állomás				4525*					
Naponta		Naponta								
820		i Debr. é	1850							
1253		é Nagyker. i	1420							
Debrecen—Nagykerek										
4824	4820	Állomás				4821	4827			
Naponta		Naponta								
1710		i Nyiregh é	520							
2148		é Polgár é	040							
		é Ohatk. i	2218							
			2000							
Nyiregyháza—Polgár—Óratorján										
5624	5626	Állomás				5623	5625			
Vasárn. naponta	Vasárn. naponta									
010		i Ágerdö é	2308							
750		i Mátész. é	1832							
1216		é Záhony i	1400							
Nyiregyháza—Vásárosnamény										
5226	Állomás				5223					
Naponta		Naponta								
1650		i Nyháza é	550							
1948		i Nybakta é	322							
2113		é Vásárosnam. i	124							
Kisvárdá—Nyirbaktá										
2426	Állomás				5423					
Naponta		Naponta								
1905		i Kisv. é	736							
2112		é Nyirbaktá i	520							
Debrecen—Hajdúsámson—Nyírbátor										
14	Állomás				15	11				
Naponta		Naponta								
1348		i Debr. é	756							
1733		é Nyirbát. i	410							
Nyiregyháza—Buj—Balsa										
Állomás										
Nyiregyháza—Dombrád										
Állomás										

Az idő adatok az állomásoktól balra felülről lefele, jobbra alulról felfele olvasandók.

A városi menetjegyiroda az Angol Magyar Bank Piacz-utca 83. szám alatti helyiségében van. Menetjegyek válthatók 9-12-ig, d. u. 1/2 4-5 óráig.